

Återvandringsbidrag enligt förordningen (2025:970) om återvandringsbidrag för vissa utlänningar

RS/004/2025

Fastställelsebeslut: RA/092/2025	Version 1.0
Beslutsdatum: 2025-12-12	
Gäller för: hela myndigheten	
Gäller från och med: 2026-01-01	

Datum för revidering	Version	Avsnitt som reviderats	Beslutsbeteckning
2026-03-30	2.0	Sammanfattning, 2.3, 2.3.1 (nytt), 5.4.1, 5.5, 6.2.4, 8	RA/022/2026
ange datum	nummer	innehåll	XX/XXX/XXXX

Fakta om rättsliga ställningstaganden

Rättsliga ställningstaganden utgör Migrationsverkets uttalanden om hur en författning bör tolkas och är styrande för myndighetens medarbetare. De beslutas av chefen för rättsavdelningen.

Rättsliga ställningstaganden förs in i en särskild dokumentserie, RS-serie. Dokumentserien är gemensam för hela myndigheten. Beslut om fastställande, ändringar och upphävande av ett rättsligt ställningstagande förs in i beslutsdokumentserien för chefen för rättsavdelningen.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
1 Bakgrund och syfte	5
2 Personkrets och allmänna förutsättningar	5
2.1 En fakultativ reglering.....	5
2.2 Vilka omfattas av förordningen?	6
2.2.1 Familjemedlemmar och hushåll.....	7
2.3 Krav på giltigt uppehållstillstånd.....	8
2.3.1 Ansökan om bidrag under förlängningsprocessen.....	8
3 Ansökan och beslut om återvändningsbidrag	9
3.1 Uppdelning av bidraget vid familjeansökan	10
4 Identitet och resehandlingar	13
4.1 Identitet.....	13
4.2 Hemlandspass	14
4.3 Resehandlingar och provisoriskt främlingspass	15
4.3.1 Återkallelse av redan beviljade resedokument och främlingspass	16
5 När återvändningsbidrag inte får lämnas	16
5.1 Bosättningskrav i Sverige och återvändningslandet.....	16
5.2 Tidigare fått återvändningsbidrag	16
5.3 Skulder till CSN och Kronofogdemyndigheten.....	17
5.4 Säkerhetsskäl	17
5.4.1 Särskilt om internationella sanktioner	17
5.5 Brottslighet	18
6 Utbetalningsstruktur och hinder mot utbetalning	19
6.1 Trestegsutbetalning.....	19
6.2 Hinder mot utbetalning.....	19
6.2.1 Förutsättningar enligt 6–8 §§ förordningen	20
6.2.2 Återbetalningsskyldighet	20
6.2.3 Praktiska skäl som gör att utbetalning inte kan ske inom rimlig tid.....	20
6.2.4 Särskilt om sanktioner	21
7 Återkallelse av statusförklaring och uppehållstillstånd	21
7.1 Skyddsstatusförklaring	21
7.2 Upphållstillstånd	22
8 Information till andra myndigheter	23

Sammanfattning

- Bidraget riktas till utlänningar som beviljats uppehållstillstånd på skyddsgrunder eller synnerligen ömmande omständigheter den 12 september 2024 eller tidigare och som bor lagligt i Sverige. Som utgångspunkt innebär det att sökanden ska ha ett giltigt uppehållstillstånd vid tidpunkten för prövningen av återvändningsbidrag, även om det finns undantag från denna huvudregel.
- Familjemedlemmar i samma hushåll omfattas under vissa förutsättningar.
- En skyddsstatusförklaring eller en anmälan om att behålla permanent uppehållstillstånd hindrar inte att bidraget beviljas.
- Sökanden måste vara bosatt i Sverige och avse att bosätta sig permanent i ett land utanför EU/EES och Schweiz. Han eller hon ska visa att denne tas emot i det nya landet.
- Det finns flertalet situationer när bidrag inte får beviljas, t.ex. om den sökande har dömts till fängelse och straffet inte är avtjänat, eller om åtal/förundersökning pågår för brott som kan ge fängelse. Säkerhetsskäl (t.ex. hot mot Sveriges säkerhet) utgör också hinder mot att bevilja bidraget liksom obetalda skulder till Centrala studiestödsnämnden (CSN) eller Kronofogdemyndigheten.
- Bestämmelsen som reglerar bidraget är dock fakultativ och Migrationsverket kan även i andra fall bedöma att ett bidrag inte bör beviljas eller betalas ut.
- Registerslagning i misstanke- och belastningsregister och i Schengens informationssystem (SIS) ska alltid göras vid behov och Migrationsverket ska kontrollera att den sökande inte har skulder till CSN eller Kronofogdemyndigheten. Migrationsverket ska även, både inför beslut och utbetalning, kontrollera att individen eller landet inte omfattas av internationella sanktioner.
- Styrkt identitet i utlänningsrättslig mening krävs inte, men bidraget får bara betalas ut till rätt person.
- Hemlandspass krävs inte för att få bidrag, men är en viktig del i bedömningen av identiteten och behövs för att utresa ska kunna genomföras. Hemlandspass ska därför som huvudregel visas upp för Migrationsverket.

- I de fall en utlänning saknar möjlighet att anskaffa ett hemlandspass kan provisoriskt främlingspass utfärdas i syfte att möjliggöra resan, om villkoren för det är uppfyllda.
- Bidraget betalas ut i tre steg: en femtedel av totalbeloppet vid beslut, 40 % av det återstående beloppet efter ankomst och bosättning i mottagarlandet, samt resterande belopp (60 % av det belopp som återstår efter den första utbetalningen) när uppehållstillståndet i Sverige återkallats eller löpt ut (tidigast 15 månader efter utresa). Utbetalning kan stoppas om villkoren för bidraget inte längre är uppfyllda.
- Mottagaren är återbetalningsskyldig om resan inte genomförs inom ett år, om personen återvänder till Sverige, om oriktiga uppgifter lämnats eller om bidraget på annat sätt betalats ut felaktigt. Migrationsverket kan bevilja anstånd, utarbeta en avbetalningsplan och ta ut ränta. Migrationsverket kan besluta om att återbetalningskravet helt eller delvis efterges om det finns särskilda skäl.
- Migrationsverket kan vid behov på eget initiativ lämna uppgift om beviljat eller utbetalt återvändningsbidrag till Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten och andra myndigheter som hanterar ekonomiska förmåner. I vissa fall kan det bli fråga om underrättelseskyldighet om felaktiga utbetalningar.
- Migrationsverket har meddelat verkställighetsföreskrifter genom MIGRFS 2025:16.

1 Bakgrund och syfte

Det ingår i Migrationsverkets uppdrag att pröva ansökningar från personer som vill ha stöd att återvändra, s.k. återvändningsbidrag, se 1 § förordning (2019:502) med instruktion för Migrationsverket. Sådant bidrag kan under vissa förutsättningar lämnas till en utlänning i enlighet med förordningen (2025:970) om återvändningsbidrag (fortsättningsvis förordningen). Förordningen redogör för vissa villkor som måste vara uppfyllda för att återvändningsbidrag ska kunna beviljas.

Förordningen trädde i kraft den 1 januari 2026 och ersatte då förordning (1984:890) om bidrag till utlänningars resor från Sverige för bosättning i annat land (fortsättningsvis 1984 års förordning), som upphörde att gälla vid samma tidpunkt.

Inför ikraftträdandet har det pågått ett internt arbete på Migrationsverket i syfte att förbereda tillämpningen av den nya förordningen. I detta arbete har vissa rättsliga frågeställningar och oklarheter identifierats. Syftet med detta rättsliga ställningstagande är därför att reda ut de rättsliga förutsättningarna för återvändningsbidrag samt de frågeställningar och oklarheter som identifierats.

Migrationsverket har genom 21 § i förordningen föreskriftsrätt vad gäller verkställigheten av förordningen och Migrationsverket har tagit fram föreskrifter¹.

Ställningstagandet berör bara frågan om återvändningsbidrag och avser inte lämna styrning i angränsande frågor, t.ex. återkallelse eller passfrågor.

2 Personkrets och allmänna förutsättningar

2.1 En fakultativ reglering

Av 1 § i förordningen anges att Migrationsverket *får* besluta om återvändningsbidrag. Det är alltså fråga om en fakultativ bestämmelse.

Som framgår nedan innehåller förordningen flertalet bestämmelser som reglerar när bidrag *inte får* beviljas och betalas ut. Detta innebär dock inte att bidrag alltid ska beviljas om dessa specifika förutsättningar inte föreligger.

---

¹ Migrationsverkets föreskrifter om återvändningsbidrag för vissa utlänningar – MIGRFS 2025:16.

Att det är en fakultativ bestämmelse innebär att den sökande inte har någon ovillkorlig rätt till bidrag utan att det i varje enskilt ärende ska göras en bedömning av om bidraget bör beviljas². Det finns alltså, utöver de i förordningen uppräknade situationerna när bidrag inte får lämnas, en flexibilitet i prövningen och möjlighet att bedöma och motivera varför ett bidrag, trots uppfyllda rekvisit och därmed laglig möjlighet att bevilja, ändå bör nekas.

Det finns ingen uttömmande uppräkning av vilka omständigheter som skulle kunna ligga till grund för att neka ett återvandringsbidrag inom ramen för det fakultativa utrymmet. I promemorian som togs fram i samband med att förordningen togs fram nämns den ökade risken för påtryckningar inom en familj eller hänsyn till att barn i större utsträckning måste lämna Sverige mot sin vilja som exempel på situationer där Migrationsverket bör kunna avslå en ansökan inom ramen för det fakultativa utrymmet³. Det kan dock uppstå andra situationer där Migrationsverket anser att bidraget inte bör beviljas, t.ex. vid risker för fusk eller missbruk eller om den sökande inte lämnar in de handlingar som Migrationsverket anser behövs för att kunna pröva ansökan.

Det krävs således inte någon författningsstyrd möjlighet att neka bidraget, utan denna möjlighet följer direkt av bedömningsutrymmet som Migrationsverket ges inom ramen för bestämmelsen. Det finns i detta rättsliga ställningstagande ytterligare exempel på när ansökan bör kunna avslås inom ramen för det fakultativa utrymmet.

Vid tillämpning av fakultativa regler får dock andra förvaltningsrättsliga principer avgörande betydelse, såsom likhetsprincipen, proportionalitetsprincipen och objektivitetsprincipen. Ett beslut måste gå i linje med förvaltningsrättsliga principer och utfallet ska objektivt motiveras på sakliga grunder och inte vara alltför integritetskränkande för individen för att statens behov ska uppnås.

Det finns inte någon begränsning rörande hur många gånger en utlänning kan ansöka om återvandringsbidrag och ansökan är inte heller avgiftsbelagd. En sökande vars ansökan avslås kan alltså ansöka på nytt och få sin ansökan prövad (en ansökan kan dock inte beviljas om den sökande fått bidraget enligt nu gällande eller tidigare förordning).

2.2 Vilka omfattas av förordningen?

Enligt 3 § förordningen får återvandringsbidrag lämnas till utlänningar som:

- har beviljats uppehållstillstånd i Sverige enligt 5 kap. 1, 2 eller 6 § utlänningslagen (2005:716), nedan UtL, eller motsvarande äldre bestämmelser, **och**

² Se bl.a. sid. 12 i Promemorian Ett höjt bidrag vid återvandring, Ju2025/00949.

³ Se sid. 22 i Promemorian Ett höjt bidrag vid återvandring, Ju2025/00949.

- haft uppehållstillstånd i Sverige *sedan den 12 september 2024 eller tidigare*.

Regleringen ska förstås som att utlänningen måste ha fått sitt första uppehållstillstånd enligt någon av de grunder som anges i första punkten och att detta tillstånd ska ha beviljats senast det datum som anges i andra punkten. Förordningen omfattar alltså inte de som fått sitt första tillstånd efter 12 september 2024; detta oaktat grunden för tillståndet. Den omfattar inte heller de som fått sitt första tillstånd innan 12 september 2024 om tillståndet inte beviljats på någon av de grunder som anges i 3 § förordningen.

Det finns dock inget krav på att det tillstånd som den sökande har i dagsläget måste vara beviljat på en specifik grund. Personer som uppfyller kraven kan alltså ha haft tidsbegränsade tillstånd och de kan också ha bytt tillståndsgrund efter den 12 september 2024.

Personer som beviljats permanent uppehållstillstånd enligt de upphävda lagarna (2016:752) om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige eller (2017:353) om uppehållstillstånd för studerande på gymnasial nivå omfattas också enligt samma förutsättningar (3 § andra stycket förordningen).

2.2.1 Familjemedlemmar och hushåll

Av 4 § framgår att återvändningsbidrag också får lämnas till en utlänning som har beviljats uppehållstillstånd i Sverige på grund av anknytning till en person som avses i 3 §, eller till den personens make eller sambo, om personen som avses i 3 § har rätt till bidrag enligt denna förordning och utlänningen

1. ingår i samma hushåll som den personen eller ingick i samma hushåll omedelbart före den personens utresa från Sverige, och
2. har haft uppehållstillstånd i Sverige sedan den 12 september 2024 eller tidigare.

Det krävs alltså att personen fått uppehållstillstånd på grund av anknytning till den som söker återvändningsbidrag eller dennes make/sambo, att de ingår i samma hushåll och att personen i fråga fått sitt uppehållstillstånd den 12 september 2024 eller tidigare.

Det är i första hand fråga om kärnfamiljen, dvs. makar/sambor och minderåriga barn, men av promemorian framgår att det, utöver kärnfamiljen, även kan vara fråga om andra familjekonstellationer. Det kan t.ex. röra sig ett myndigt barn eller mor/farföräldrar så länge kraven i 4 § är uppfyllda⁴.

⁴ Se tex. s. 15 och 23 i Promemorian Ett höjt bidrag vid återvandring, Ju2025/00949.

2.3 Krav på giltigt uppehållstillstånd

Förordningen säger inte uttryckligen att uppehållstillstånd måste vara giltigt vid beslutstillfället. Migrationsverket gör dock tolkningen att kravet på bosättning i Sverige enligt 6 § förutsätter att utlänningen är bosatt lagligt i Sverige och att denne därför som huvudregel har ett giltigt uppehållstillstånd när bidrag beviljas. Om sökandens tidigare beviljade uppehållstillstånd är återkallat (enligt ett beslut som fått laga kraft) eller har löpt ut (utan att sökanden dessförinnan har ansökt om fortsatt uppehållstillstånd), kan utlänningen inte längre betraktas som lagligt bosatt i Sverige, varför ansökan ska avslås. Denna bedömning ska förstås som en tolkning av bosättningskravet i 6 § och inte som ett självständigt krav på giltigt uppehållstillstånd i alla situationer.

Om det *av andra skäl* än att ansökan om återvändningsbidrag kommit in finns skäl att återkalla ett uppehållstillstånd bör beslut om återvändningsbidrag inte beviljas. Om det kommer fram att beslut i återkallelseärendet kommer meddelas inom kort kan den som handlägger ansökan om återvändningsbidrag avvakta prövningen i fråga om återkallelse. Om så inte är fallet bör ansökan om återvändningsbidrag avslås. Om beslut i återkallelseärendet meddelas, och Migrationsverket beslutar att *inte* återkalla uppehållstillståndet, kan återvändningsbidrag beviljas om förutsättningarna för det i övrigt är uppfyllda. Fattas beslut om att återkalla uppehållstillståndet ska ansökan om återvändningsbidrag avslås (se även nedan i avsnitt 7.2).

En anmälan enligt 7 kap. 7 § UtL om att få behålla permanent uppehållstillstånd påverkar inte rätten till bidrag (5 § förordningen). Den sista delbetalningen sker dock först när uppehållstillståndet har återkallats (och beslutet fått laga kraft) eller löpt ut (se nedan avsnitt 6).

2.3.1 Ansökan om bidrag under förlängningsprocessen

Något uttryckligt krav på ett giltigt uppehållstillstånd finns som nämnts inte i författningstexten. I promemorian finns vissa uttalanden som indikerar att så är fallet, t.ex. anges: ”För att minska risken för att ett kraftigt höjt bidrag leder till att fler anhöriga söker sig till Sverige bör det även vara en förutsättning för bidrag att den anhörige redan befinner sig i landet med uppehållstillstånd”⁵. Uttalandena görs dock i förhållande till den s.k. pull-effekten som bidraget ansågs riskera att medföra, och som således ligger till grund för att utlänningarna måste ha beviljats tillstånd innan ett visst datum. De krav som uttryckligen framgår av författningstexten är att bidraget får lämnas till utlänningar som ”*har beviljats*” uppehållstillstånd om de ”*har haft*” uppehållstillstånd i Sverige sedan den 12 september 2024 eller tidigare (3–4 §§) och att utlänningen ska *vara bosatt* i Sverige (6 §).

⁵ Se s. 15 i Promemorian Ett höjt bidrag vid återvandring, Ju2025/00949.

Det kan enligt Migrationsverket uppstå situationer där det framstår som orimligt att kräva att utlänningen *har* ett giltigt uppehållstillstånd vid det beslutstillfället. Det kan t.ex. konstateras att huvudregeln idag är att tidsbegränsade tillstånd beviljas och att det därför torde vara relativt vanligt att utlänningar, vars ansökningar om återvändningsbidrag handläggs, befinner sig i en förlängningsprocess rörande frågan om uppehållstillstånd.

I sådana situationer kan det i vissa fall finnas anledning att frånga kravet på giltigt uppehållstillstånd. En annan hantering skulle riskera att leda till tidsutdräkter och att Migrationsverket behöver handlägga och bevilja tillstånd för individer som inte avser bo kvar här. Detta kan i sin tur leda till att individer som inte är bosatta här har giltiga uppehållstillstånd som myndigheten därefter kan behöva återkalla. Det kan vidare noteras att även om en ansökan om återvändningsbidrag *i sig* inte kan ligga till grund för att en ansökan om uppehållstillstånd avslås kan en sådan ansökan skapa frågor om bosättningsavsikten, vilket kan innebära att ärendet om uppehållstillstånd behöver utredas i större omfattning än som annars varit fallet.

En generell hantering där utlänningen inte kan få återvändningsbidrag under pågående förlängningsprocess kan alltså försvåra och förhala processen, vilket vare sig kan anses vara processekonomiskt försvarbart eller anses ligga i linje med förordningens syfte.

Migrationsverket bedömer därför att en utlänning som är lagligen bosatt i Sverige med uppehållstillstånd, och som befinner sig i en pågående förlängningsprocess där verket ännu inte fattat beslut i ärendet, kan anses vara bosatt i Sverige i enlighet med 6 § 1 förordningen även om denne inte har ett giltigt uppehållstillstånd vid beslutstillfället. Detta förutsatt att ansökan om förlängt uppehållstillstånd har lämnats in innan det tidigare tillståndet löpt ut.

Bedömningen förutsätter naturligtvis även att det inte finns några oklarheter i ärendet som indikerar att ansökan om uppehållstillstånd bör avslås av andra skäl än att utlänningen avser flytta från Sverige. En god kontakt och dialog mellan de enheter som handlägger ärendena är grundläggande, och det får avgöras från fall till fall vad som är lämpligt i det enskilda ärendet.

3 Ansökan och beslut om återvändningsbidrag

En ansökan om återvändningsbidrag ska göras skriftligen i ett av Migrationsverket fastställt ansökningsformulär (10 § förordningen och 2 § MIGRFS 2025:16).

Den sökanden är skyldig att lämna de handlingar och uppgifter som Migrationsverket behöver för att kunna fatta beslut om återvändningsbidrag och uppgifterna ska lämnas på heder och samvete (10 § förordningen).

Den sökande ska inställa sig personligen hos Migrationsverket (4 § MIGRFS 2025:16). Om det rör sig om en familjeansökan gäller detta krav för samtliga sökande. Migrationsverket får endast medge undantag från kravet på personlig inställelse om: utlännningen på grund av sjukdom, funktionsnedsättning eller liknande hinder inte kan infinna sig (punkt 1), eller det av andra skäl framstår som uppenbart obehövt (punkt. 2). Det skulle exempelvis kunna anses vara uppenbart obehövt om det framstår som klart att ansökan om återvändningsbidrag inte kan beviljas eller om det rör sig om en sökande som nyligen besökt Migrationsverket i andra sammanhang och det inte finns några oklarheter rörande den sökandes identitet eller avsikter.

Alla vuxna i hushållet måste bekräfta en familjeansökan (2 § MIGRFS 2025:16). Att Migrationsverket i föreskrifterna använt begreppet ”bekräfta” beror på att en teknikneutral term valts. Begreppet ska alltså tolkas som att bekräftelse av en ansökan kan ske såväl digitalt, genom t.ex. signering med bank-ID, som genom en underskrift på en pappersblankett.

När det gäller barn måste båda vårdnadshavarna – eller den som enligt 6 kap. föräldrabalken har ensam vårdnad – bekräfta ansökan. Om det finns två vårdnadshavare och barnets bästa uppenbarligen kräver det kan ansökan dock bekräftas av en vårdnadshavare ensam. Bedömningarna i detta hänseende görs utifrån vad som gäller enligt 6 kap. 13 § föräldrabalken⁶.

Formkraven i förordningen och föreskrifterna medför att möjligheterna att använda sig av ombud i ett ärende om återvändningsbidrag till viss mån begränsas. Detta då uppgifter i ansökan lämnas på heder och samvete samt då ansökan ska bekräftas av *den sökande*. Vidare krävs *personlig* inställelse. Om den sökande ändå vill företrädas av ett ombud ska en fullmakt lämnas in i original till Migrationsverket (3–6 §§ MIGRFS 2025:16).

3.1 Uppdelning av bidraget vid familjeansökan

Det ska i ett beslut om återvändningsbidrag tydligt framgå vilka individer som beviljas vilka belopp. Detta bl.a. för att det vid en eventuell framtida återkravssituation inte ska uppstå oklarheter beträffande vilket belopp som ska återkrävas av vilken individ.

Förordningen fastställer att återvändningsbidraget lämnas med 350 000 kr per vuxen och 25 000 kr per barn, men det finns också två tak: 500 000 kr för

⁶ Ytterligare ledning kan hämtas i Migrationsverkets rättsliga ställningstagande RS/060/2021, Motsättningar mellan asylsökande barn, god man, offentligt biträde och vårdnadshavare. Se <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=45465>

makar/sambor och 600 000 kr per hushåll. Det innebär att beloppet i en familjeansökan alltid måste anpassas så att det totala bidragsbeloppet inte överskrider maxbeloppen.

Vad gäller beloppen till enskilda individer framgår att Migrationsverket *får* bevilja bidrag med ett visst belopp. Även det får tolkas som att beloppen som anges har karaktären av maxbelopp, och att Migrationsverket kan välja att ge bidrag med ett lägre belopp. Migrationsverket har alltså ett stort utrymme att bedöma hur fördelningen av bidraget ska se ut i en familjekonstellation, så länge de angivna maxbeloppen inte överskrids.

Utifrån syftet med förordningen samt ett jämställdhetsperspektiv bedömer Migrationsverket att beloppen, när dessa måste fördelas för att något av maxbeloppen aktualiseras, ska fördelas proportionerligt.

Syftet med bidraget är att vara ett startkapital inför en flytt till ett annat land (permanent bosättning enligt 1 § förordningen). Minderåriga barn har ingen rättshandlingsförmåga att de kommer indirekt att få del av bidraget genom att detta ges till föräldrar och vårdnadshavare, som kan använda bidraget för att skapa förutsättningar för familjen i hemlandet. Migrationsverket bedömer därför att bidrag i första hand bör utgå till vuxna individer i en familj. Bidrag bör alltså beloppsmässigt fördelas till minderåriga barn först om utrymme finns kvar inom ramen för det fixerade hushållstaket. Finns sådant utrymme, och det är fråga om fler barn, får beloppet fördelas proportionerligt mellan barnen.

Myndigheten bör alltså besluta enligt följande principer:

1. Två vuxna (makar eller sambor):
  - Kan få max 500 000 kr tillsammans.
  - Beloppet ska delas lika mellan makarna/samborna. De får alltså 250 000 vardera.
2. Två vuxna (gifta eller sambor) och barn:
  - Makar eller sambor får tillsammans högst 500 000 kr enligt ovan.
  - Barn får 25 000 kr var, eller, om maxbeloppet om 600 000 kronor överstigs - ett jämt fördelat belopp.

Exempel:

Ett hushåll med två vuxna och två barn får totalt 550 000 kr (500 000 + 25 000 + 25 000).

Om det finns fem barn ($5 \times 25\,000 = 125\,000$ kr) skulle totalsumman bli 625 000 kr (500 000 + 125 000). Maxbeloppet överstigs och totalbeloppet justeras ned till hushållstaket om 600 000 kr.

Barnen får lika delar av bidraget; 20 000 kr per barn ($100\,000 / 5$).

Migrationsverket ska alltid kontrollera antalet vuxna och barn samt deras familjerelationer. För att ytterligare en vuxen ska få bidrag krävs att personen ingår i den grupp som har rätt till bidrag enligt 4 § i förordningen (se avsnitt 2.2.1).

Om det finns vuxna i hushållet som *inte* är makar/sambor bör myndigheten besluta enligt följande principer:

- Om det är fråga om två vuxna som är makar eller sambor får de bidrag enligt ovan, dvs. 250 000 kr vardera, totalt 500 000 kr.
- Finns två vuxna i ett hushåll som *inte* är makar eller sambor kan dessa enligt 9 § i förordningen få 350 000 kr vardera. Detta tillåter dock inte maxbeloppet varför bidraget får fördelas proportionerligt mellan individerna.
- Samma princip gäller om det finns fler vuxna i ett hushåll.
- Om maxbeloppet uppnås genom att vuxna individer tilldelas bidrag kan eventuella minderåriga barn inte tilldelas något belopp.

Exempel:

Finns två vuxna i ett hushåll som *inte* är makar eller sambor delas maxbeloppet lika mellan individerna ($300\,000 + 300\,000 = 600\,000$).

Ett hushåll med tre vuxna (makar/sambor samt t.ex. ett vuxet barn) får maxbeloppet om 600 000 kr. Maxbeloppet delas lika, samtliga får 200 000 kr vardera. ($200\,000 \times 3 = 600\,000$).

Eftersom maxbeloppet är uppnått i dessa scenarion finns det inget ytterligare belopp att fördela mellan eventuella minderåriga barn.

Genom denna uppdelning säkerställs att bidraget respekterar både beloppsreglerna i 9 § (350 000 kr per vuxen, 25 000 kr per barn) och takreglerna i 9 § sista stycket (500 000 kr för makar/sambor och 600 000 kr per hushåll).

Beslutet om återvändningsbidrag ska tydligt ange hur bidraget har fördelats mellan de sökande, och beloppsfördelningen ska motiveras i beslutet.

4 Identitet och resehandlingar

4.1 Identitet

Förordningen ställer inget krav på att utlänningen har styrkt sin identitet i utlänningsrättslig mening för att kunna beviljas bidrag.

Utlänningar som kan komma ifråga för återvändningsbidrag är sådana som har uppehållstillstånd i Sverige på vissa i förordningen uppräknade grunder. Det är alltså fråga om utlänningar som godtagits för bosättning och som är folkbokförda i Sverige. Både beviljande av uppehållstillstånd och folkbokföring kan ha skett utan att utlänningen har styrkt sin identitet.

Ett krav på styrkt identitet *i utlänningsrättslig mening* kan leda till att stora grupper av individer, som inte har styrkt sin identitet och inte heller kan det, inte kan få del av bidraget. En sådan tolkning skulle gå emot syftet med förordningen. Ett krav på styrkt identitet *i utlänningsrättslig mening* kan därmed inte uppställas.

Att det inte finns något krav på styrkt identitet i utlänningsrättslig mening innebär dock inte att Migrationsverket inte ska utreda identiteten. Identiteten ska alltså utredas och bedömas i den mån det är möjligt och den sökande är skyldig att medverka och lämna in de handlingar som Migrationsverket anser krävs.

Syftet med identitetsutredningen är bl.a. att Migrationsverket måste säkerställa att bidraget betalas ut till rätt person. Detta innebär att den sökande bör ha en juridiskt fastställd identitet i Sverige, dvs. registrerade personuppgifter som godtagits av svenska myndigheter (t.ex. folkbokföring och personnummer). Det är viktigt att den identitet som redan accepterats av svenska myndigheter överensstämmer med de uppgifter som den sökande lämnar inom ramen för ansökan om återvändningsbidraget. Detta för att vi ska kunna säkerställa att beslut om, och i förekommande fall utbetalning av, bidraget är kopplat till rätt person.

Den sökande ska inställa sig personligen hos Migrationsverket (4 § MIGRFS 2025:16) och uppvisa hemlandspass (om möjligt, se nedan avsnitt 4.2) eller identitetshandlingar som innehåller personuppgifter och fotografi så att identiteten kan verifieras mot Migrationsverkets register.

Migrationsverket ska även göra en slagning i Schengens informationssystem (SIS) i syfte att säkerställa att det inte finns oklarheter runt den sökandes identitet eller dennes handlingar.

Om det finns misstankar om felaktig identitet, uppgifter som indikerar att personuppgifterna som godtagits av svenska myndigheter är felaktiga eller att utlänningen inte är den hon eller han utger sig för att vara, ska verket utreda frågan ytterligare innan bidrag beviljas. Om det inte går att fastställa att bidraget beviljas och betalas ut till rätt person ska bidraget inte beviljas.

4.2 Hemlandspass

Det finns inget i förordningen som föreskriver att en utlänning behöver ha ett hemlandspass för att kunna beviljas återvändningsbidrag. En resehandling är dock en förutsättning för att utlänningen ska kunna genomföra den planerade resan. Har utlänningen ett hemlandspass bör utgångspunkten alltså vara att utlänningen visar upp passhandlingen för Migrationsverket för att ansökan ska kunna beviljas (genom att skicka in kopior av passet samt uppvisa passet i original vid den personliga inställelsen).

Om den sökande inte har något hemlandspass och bedöms kunna införskaffa ett sådant bör den sökande uppmanas att ansöka om pass och därefter visa upp detta för Migrationsverket. Detta för att uppvisande av pass är en viktig del av identitetskontrollen och bidrar till att vi kan kontrollera personuppgifter som godtagits och registrerats av svenska myndigheter är korrekta. Om den sökande i en sådan situation uppvisar en ovilja att ansöka om pass, eller om ett sådant förfarande bedöms ta lång tid, kan ansökan om återvändningsbidrag avslås. Det får avgöras från fall till fall vad som är lämpligt.

Avsaknad av en passhandling utgör dock inget formellt hinder mot att bevilja återvändningsbidrag. I vissa fall saknar den sökande hemlandspass och även möjligheter att införskaffa ett sådant. Vid sådana omständigheter kan Migrationsverket, under vissa förutsättningar, vara behjälplig att utfärda provisoriska resehandlingar (se nedan avsnitt 4.3). Om vi bedömer att omständigheterna är sådana att utlänningen behöver få en resehandling utfärdad av Migrationsverket för att möjliggöra resan kan vi inte heller kräva att utlänningen uppvisar ett hemlandspass. En ansökan om återvändningsbidrag kan vid sådana förhållanden beviljas utan uppvisande av hemlandspass.

4.3 Resehandlingar och provisoriskt främlingspass

För att utlänningen ska kunna resa behöver denne ha en resehandling. Det åligger i första hand utlänningen att tillse att denne har handlingar som möjliggör resan och det är första hand hemlandets myndigheter som ska hjälpa sökanden med anskaffandet av resehandling. Om utlänningen inte har en resehandling bör denne som regel alltså åläggas att ansöka om ett hemlandspass för att möjliggöra resan (se ovan avsnitt 4.1 och 4.2). I de fall detta inte är möjligt kan Migrationsverket, under vissa förutsättningar, vara behjälpliga med att hjälpa utlänningen att anskaffa en provisorisk resehandling.

Den sökande bör under sådana förhållanden upplysas om möjligheten att ansöka om ett främlingspass i syfte att möjliggöra resan. En sådan ansökan får handläggas i enlighet med gängse regler om främlingspass i UtIL och utlänningsförordningen (2006:97), nedan UtIF. Se även Migrationsverkets föreskrifter om främlingspass och resedokument (MIGRFS 2021:11).

Det bör i dessa situationer i första hand alltid övervägas att utfärda en provisorisk resehandling.

Ett främlingspass ska enligt 2 kap. 1 c § UtIL återkallas om utlänningen ska resa till sitt hemland. Bestämmelsen är obligatorisk, dvs. passet *ska* återkallas (enligt andra stycket behöver återkallelse dock inte ske om det finns särskilda skäl). Om utlänningen avser flytta till sitt hemland bör Migrationsverket därför inte utfärda ett vanligt främlingspass. Däremot kan ett provisoriskt främlingspass, giltigt för en resa, utfärdas i syfte att kunna genomföra resan (2 kap. 14 § UtIF). Någon anteckning i passet som begränsar dess giltighetsområde på så sätt att utlänningen inte får resa till hemlandet ska då inte införas i passet; detta oaktat om utlänningen fått sitt uppehållstillstånd på grund av ett skyddsbehov (2 kap. 13 § UtIF).

Även i fall då utlänningen avser flytta till ett annat land än sitt hemland kan det vara olämpligt att utfärda ett vanligt främlingspass. Detta eftersom främlingspass är en passhandling som är avsedd för personer som är bosatta i Sverige.

Det förekommer dock att vissa länder inte godtar provisoriska resehandlingar. En bedömning i det enskilda fallet får göras. Bedöms resan kunna genomföras med ett provisoriskt främlingspass ska ett sådant utfärdas. Om så inte är fallet kan främlingspassets giltighetstid begränsas så att passet slutar att gälla kort efter att utlänningen anlänt till destinationen.

Resedokument är en resehandling som är förbehållen flyktingar (4 kap. 4 § UtIL och 2 kap. 7 § UtIF). En flykting som avser återvända bör i de flesta fall anses ha upphört att vara flykting (se nedan under avsnitt 7.1).

Migrationsverket bör därför inte utfärda resedokument i syfte att en utlänning ska återvändra. Istället kan provisoriskt främlingspass övervägas (se ovan).

4.3.1 Återkallelse av redan beviljade resedokument och främlingspass

Som redan nämnts kommer en flykting som avser återvändra i de flesta fall anses ha upphört att vara flykting (se avsnitt 7.1). Vid sådana förhållanden ska ett redan beviljat resedokument återkallas (4 kap. 4 § andra stycket UtL).

Även då det är fråga om en alternativt skyddsbehövande som har ett redan beviljat främlingspass ska detta som huvudregel återkallas om grund för det finns i 2 kap. 1 c § UtL. Enligt nämnda bestämmelse ska ett främlingspass återkallas om innehavaren ska resa till sitt hemland, om inte särskilda skäl talar emot det. Eftersom resan till hemlandet typiskt sett kan ske med ett provisoriskt främlingspass kommer det som regel inte att finnas något fortsatt behov av det befintliga främlingspasset. Främlingspass ska även återkallas om den sökande har erhållit ett giltigt hemlandspass.

5 När återvändringsbidrag inte får lämnas

5.1 Bosättningskrav i Sverige och återvändringslandet

Av 6 § 1 förordningen framgår att återvändringsbidrag endast får lämnas om sökanden visar att han eller hon är bosatt i Sverige och har för avsikt att lämna Sverige och bosätta sig permanent i ett annat land. Enligt andra punkten ska sökanden visa att han eller hon kommer att tas emot i det land där bosättningen ska ske. Detta kan göras genom uppvisande av t.ex. giltigt hemlandspass, medborgarskapsbevis, uppehållstillstånd i mottagarlandet eller annan handling som visar rätt till inresa och bosättning. Kravet är kumulativt med bosättningskravet: både avsikt att bosätta sig permanent och bevis på mottagande måste föreligga.

Av 7 § 1 förordningen framgår att bidrag får inte lämnas för bosättning i annat EU/EES-land eller Schweiz.

5.2 Tidigare fått återvändringsbidrag

Bidrag får enligt 7 § 2 förordningen inte lämnas om den sökande tidigare har beviljats bidrag enligt denna förordning eller enligt upphävda 1984 års förordning.

5.3 Skulder till CSN och Kronofogdemyndigheten

Till skillnad från 1984 års förordning om återvändningsbidrag innehåller nu gällande förordning inte någon ekonomisk behovsprövning kopplad till bidraget. Den sökandes ekonomiska förhållanden saknar alltså generellt betydelse i bedömningen av om återvändningsbidrag kan beviljas.

Enligt 7 § 3 förordningen får bidrag dock inte lämnas om den sökande har skulder till CSN eller skulder som har överlämnats till Kronofogdemyndigheten för indrivning.

Migrationsverket ska därför kontrollera om den sökande har skulder hos CSN eller Kronofogdemyndigheten.

5.4 Säkerhetsskäl

Bidrag får inte lämnas om det av hänsyn till Sveriges säkerhet eller allmän säkerhet finns skäl som talar emot det (7 § 4 p.).

Vägledning i fråga om begreppet ”Sveriges säkerhet eller allmän säkerhet” kan hämtas i Migrationsverkets rättsutredning Hot mot allmän ordning och säkerhet.⁷

Skäl hänförliga till Sveriges säkerhet eller allmän säkerhet är sådana som normalt sett faller inom Säkerhetspolisens ansvarsområden. Detta kan exempelvis avse personer som antas bedriva spioneri eller begå andra brott som allvarligt hotar säkerheten i det svenska samhället.

Säkerhetspolisen ska beredas tillfälle att yttra sig i ett ärende om återvändningsbidrag. Den omständigheten att Säkerhetspolisen, i egenskap av expertmyndighet vad gäller säkerhetshot, förordar att en ansökan om återvändningsbidrag ska avslås av säkerhetsskäl bör medföra att bidraget nekas.

5.4.1 Särskilt om internationella sanktioner

Sverige har att följa sådana sanktioner som är beslutade av FN:s säkerhetsråd eller EU. Personer, grupper och enheter som omfattas av sanktioner förs upp på särskilda listor. Migrationsverket är en av de myndigheter som har ansvar för efterlevnad av sanktioner. Kontroll mot FN:s och EU:s sanktionslistor ska ske vid all ärendeprovning, således även i ärenden om återvändningsbidrag.

För vidare information, se bl.a. Migrationsverkets *rutinhandbok för besök och bosättning, avsnittet Kontroll mot sanktionslistor*.

⁷ Migrationsverkets Rättsutredning med Dnr: 1.3.4-2023-18977.

Att en person återfinns på en sanktionslista, eller t.ex. ingår i eller har haft samröre med en grupp/enhet som finns listad, ska alltså beaktas inom ramen för det fakultativa bedömningsutrymmet i en ansökan om återvandringsbidrag. Det är ett sanktionsbrott att betala ut pengar eller göra andra ekonomiska tillgångar tillgängliga för en person, enhet eller organisation som finns upptagen på en sanktionslista.⁸ I de fall en *person* finns på en sanktionslista (eller ingår i en listad grupp) kan vi som huvudregel även dra slutsatsen att hänsyn till Sveriges säkerhet eller allmän säkerhet utgör skäl som talar emot att återvandringsbidrag ska beviljas (7 § 4 förordningen). Om denna information inte är känd sedan tidigare bör samråd skyndsamt ske med regional SPoC.

Det finns även situationer där t.ex. länder eller regimer finns upptagna på sanktionslistor. I en situation där den sökande avser flytta till ett sådant land kan det inte anses föreligga ett generellt förbud mot att bevilja ansökan med anledning av sanktioner och det kan inte heller argumenteras för att skäl hänförliga till säkerhet innebär att ansökan ska avslås. Sanktionerna kan dock innebära att utbetalningar till exempelvis bankkonton i det aktuella landet inte kan genomföras av praktiska skäl enligt 14 § 3 förordningen (se även avsnitt 6.2.3 och 6.2.4). Om vi redan i ansökningsförfarandet ser att det är fråga om ett sådant land bör det därför övervägas om ansökan ska avslås av den anledningen att den sökande inte kommer kunna ta del av hela eller delar av bidraget. Eftersom det även förekommer att banker omfattas av sanktioner är det vidare viktigt att kontrollera att den mottagande banken inte förekommer på en sanktionslista. Om så är fallet bör ansökan avslås.

5.5 Brottslighet

Enligt 8 § får bidrag inte lämnas om sökanden dömts till fängelse och straffet inte är avtjänat eller om allmänt åtal har väckts eller förundersökning pågår för brott som kan leda till fängelse.⁹

Migrationsverket ska genomföra slagningar i misstanke- och belastningsregistret i syfte att säkerställa att bidraget inte beviljas i ovan nämnda situationer.

⁸ Se t.ex. 3 § i lag (2025:327) om internationella sanktioner.

⁹ Från den 15 april 2026 gäller detta även säkerhetsförvaring.

6 Utbetalningsstruktur och hinder mot utbetalning

6.1 Trestegsutbetalning

Utbetalningen av bidraget sker i tre steg enligt 12 § första och andra stycket

1. **Första utbetalningen:** En femtedel (20 %) av det totala beviljade bidraget betalas ut i samband med beslutet.
2. **Andra utbetalningen:** Av det återstående beloppet – d.v.s. de 80 % som återstår efter första utbetalningen – betalas 40 % ut efter att mottagaren anlänt till det nya landet. För en vuxen med totalt 350 000 kr innebär detta att andra utbetalningen blir 112 000 kr (40 % av 280 000 kr).
3. **Tredje utbetalningen:** Resterande 60 % av det belopp som återstår efter den första utbetalningen (dvs. 168 000 kr i exemplet) betalas ut när den sökandes uppehållstillstånd har återkallats eller löpt ut, dock tidigast 15 månader efter utresan från Sverige.

Den sista delbetalningen enligt 12 § andra stycket förutsätter alltså att uppehållstillståndet inte längre gäller samt att minst femton månader passerat sedan utresan.

Av tredje stycket i 12 § framgår att utbetalning, om det finns särskilda skäl, få ske på annat sätt än enligt första och andra stycket. I promemorian anges bl.a. följande (sid. 25):

”För att det ska finnas viss flexibilitet i fråga om utbetalning bör det införas en möjlighet för Migrationsverket att i undantagsfall betala ut bidraget på annat sätt än enligt ovan. Det är svårt att förutse i vilka situationer det kan finnas behov av att betala ut bidraget på annat sätt. Det är också viktigt att risken för fusk, missbruk och felaktiga utbetalningar beaktas. Bestämmelsen bör därför vara fakultativ och utformas som en ventil som kan tillämpas i undantagsfall. Ventilen bör utformas så att utbetalning får ske på annat sätt om det finns särskilda skäl. Det skulle exempelvis kunna vara att det i ett enskilt fall finns praktiska hinder som medför att utbetalning annars inte kan ske eller för att minska risken för fusk och missbruk.”

Av 13 § i förordningen framgår att den sökande, inför utbetalning två och tre, ska lämna in en begäran om utbetalning in till Migrationsverket.

6.2 Hinder mot utbetalning

Migrationsverket får enligt 14 § besluta att utbetalning helt eller delvis inte ska ske om:

- förutsättningarna i 6–8 §§ inte längre är uppfyllda,
- det finns grund för återbetalningsskyldighet enligt 15 §, eller

- det av praktiska skäl inte är möjligt att genomföra utbetalningen inom rimlig tid.

Den sökande ska lämna de handlingar och uppgifter som Migrationsverket behöver för att kunna göra bedömningen enligt 14 § förordningen och uppgifterna ska lämnas på heder och samvete (13 § förordningen).

Bestämmelsen, 14 § förordningen, är fakultativ vilket innebär att Migrationsverket har ett visst bedömningsutrymme. Verket kan alltså, i ett enskilt fall, bedöma att utbetalning ändå kan ske även om det föreligger sådana omständigheter som räknas upp i 14 § förordningen.

Detta bedömningsutrymme bör dock användas restriktivt och endast i fall då det är fråga om försumbara omständigheter. Så skulle t.ex. kunna vara fallet om den sökande orsakat att denne fått ett mindre belopp beviljat felaktigt och det inte är klarlagt att den sökande borde ha insett detta (15 § 4 förordningen).

Att verket kan besluta att inte betala ut beloppet *delvis* innebär även att en nedsättning av en utbetalning kan göras i förhållande till exempelvis ett konstaterat felaktigt beviljat belopp.

Beslut enligt 14 § gäller omedelbart och kan överklagas (20 § förordningen).

6.2.1 Förutsättningar enligt 6–8 §§ förordningen

Migrationsverket ska inför varje ny utbetalning av bidraget göra en prövning av om hinder enligt 6–8 §§ förordningen föreligger, dvs. på nytt kontrollera att den sökande t.ex. inte bosatt sig inom ett EU/EES-land eller Schweiz, har skulder, är dömd för brott eller utgör ett säkerhetshot (se avsnitt 5).

6.2.2 Återbetalningsskyldighet

Det ska även göras en bedömning av om det finns grund för återbetalningsskyldighet enligt 15 § förordningen.

Sådan skyldighet föreligger om mottagaren inte lämnat Sverige inom tolv månader från beslutet om bidrag (punkt 1), om mottagaren efter utresan från Sverige på nytt bosätter sig i Sverige (punkt 2), om mottagaren genom att lämna oriktiga uppgifter eller på något annat sätt har orsakat att bidraget har lämnats felaktigt eller med ett för högt belopp (punkt 3), eller om mottagaren av något annat skäl har lämnats felaktigt eller med ett för högt belopp och mottagaren har insett eller skäligen borde ha insett detta (punkt 4).

6.2.3 Praktiska skäl som gör att utbetalning inte kan ske inom rimlig tid

Utbetalning kan även nekas om det av praktiska skäl inte är möjligt att genomföra utbetalningen inom rimlig tid.

Praktiska skäl som gör att en utbetalning inte är möjlig kan förekomma av olika anledningar. Det kan t.ex. röra sig om utbetalningar till länder där det inte finns ett fungerande banksystem och där Migrationsverket inte kan få hjälp att betala ut bidraget. Det kan även vara fråga om internationella sanktioner som medför att utbetalning inte kan ske (se nedan avsnitt 6.2.4)

6.2.4 Särskilt om sanktioner

Som framgår under avsnitt 5.4.1 har Sverige att följa sådana sanktioner som är beslutade av FN:s säkerhetsråd eller EU. Utbetalningar får inte göras till personer, banker (eller andra enheter) eller länder som är föremål för sanktioner vilka framgår genom en av FN eller EU beslutad sanktionslista¹⁰.

Kontroll mot FN:s och EU:s sanktionslistor ska därför ske inför beslut av återvändningsbidrag samt inför utbetalningar som sker efter beslut om beviljat bidrag.

För en person som återfinns på en sanktionslista kan hinder mot utbetalning anses föreligga av hänsyn till allmän säkerhet (se avsnitt 5 och 6.2.1). Det finns i en sådan situation, samt i fallet då det är fråga om ett land som förekommer på en lista, dock även sådana praktiska skäl som medför att det inte är möjligt att genomföra utbetalningen (se avsnitt 6.2.3).

7 Återkallelse av statusförklaring och uppehållstillstånd

7.1 Skyddsstatusförklaring

Innehav av flyktingstatusförklaring eller alternativ skyddsstatusförklaring hindrar inte beviljande av bidrag. Förordningen utgår inte från statusförklaringen utan från uppehållstillståndets giltighet.

Förordningen innehåller inga regleringar avseende återkallelse av statusförklaringar i förhållande till återvändningsbidrag. När en ansökan om återvändningsbidrag kommer in till Migrationsverket torde det dock vara vanligt förekommande att utlänningen inte längre är skyddsbehövande och att statusförklaringen därför ska återkallas (i många fall när det gäller återvändning bör de s.k. upphörandeklausulerna kunna tillämpas för att återkalla en statusförklaring, 4 kap. 5 och 5 a §§ UtlL).

¹⁰ För vidare information, se bl.a. Migrationsverkets rutinhandbok för besök och bosättning, avsnittet Kontroll mot sanktionslistor.

Om en ansökan om återvändningsbidrag avser en utlänning som fått uppehållstillstånd i Sverige på grund av skyddsbehov ska Migrationsverket därför utreda om statusförklaringen ska återkallas.

När Migrationsverket ska återkalla en statusförklaring gäller kommuniceringsplikten i 13 kap. 9 a § UtL, där det anges att Migrationsverket ska underrätta utlänningen när ett ärende om återkallelse av statusförklaring initieras. Vidare får ett beslut att återkalla en statusförklaring inte meddelas utan att utlänningen har fått tillfälle att yttra sig.

Om utlänningen redan lämnat landet kan det skapa svårigheter för Migrationsverket att kommunicera med utlänningen. Om en statusförklaring ska återkallas bör således frågan om återkallelse hanteras innan återvändningsbidraget beviljas och utlänningen lämnar landet. Observera att det, även i fall då ett återvändningsbidrag inte kommer att beviljas, kan finnas anledning att utreda om en statusförklaring bör återkallas.

Observera även att det av avsnitt 4.3.1 framgår att beviljade främlingspass och resedokument ska återkallas.

För vidare rättslig styrning avseende återkallelse av statusförklaringar, se Migrationsverkets rättsliga ställningstagande angående förutsättningarna för att återkalla en skyddsstatusförklaring¹¹.

I undantagsfall kan en situation förekomma där det inte är möjligt att återkalla statusförklaringen, t.ex. för att utlänningen avser flytta till ett annat land än sitt hemland. Det finns i sådana fall inga rättsliga hinder mot att bevilja ett återvändningsbidrag.

7.2 Uppehållstillstånd

Förordningen innehåller inga regleringar avseende återkallelse av uppehållstillstånd i förhållande till återvändningsbidrag. En ansökan om att få behålla sitt permanenta uppehållstillstånd påverkar inte ansökan om återvändningsbidrag¹².

Syftet med återvändningsbidraget är dock att utlänningen ska lämna Sverige och permanent flytta till ett annat land. Utgångspunkten är därför att uppehållstillstånd ska återkallas. Vid den sista utbetalningen måste tillståndet dessutom vara återkallat (eller ett tidsbegränsat sådan måste ha löpt ut) för att utbetalning ska få ske (12 § förordningen).

¹¹ RS/054/2021, se <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=47878>

¹² Se 5 § i förordningen och s. 16 f. i Promemorian Ett höjt bidrag vid återvandring, Ju2025/00949.

Beslut om återkallelse av uppehållstillstånd kan dock, till skillnad från en återkallelse av en statusförklaring, inte meddelas innan beslut om återvändningsbidrag meddelas. Detta eftersom utlänningen vid beslutstillfället som huvudregel måste ha ett giltigt uppehållstillstånd (se avsnitt 2.3). Det kan även noteras att den grund för återkallelse av permanenta uppehållstillstånd som torde vara vanligast förekommande vid ansökan om återvändningsbidrag – 7 kap. 7 § UtlL – kräver att utlänningens bosättning i landet *har* upphört; det är alltså inte tillräckligt att utlänningen har för avsikt att avsluta bosättningen.

Så fort utlänningen har lämnat landet har dock bosättningen här upphört. Ett ärende om återkallelse av det permanenta uppehållstillståndet ska därför som regel läggas upp i samband med ansökan om återvändningsbidrag.

Om utlänningen lämnat in en anmälan om att få behålla sitt permanenta uppehållstillstånd får återkallelse dock ske tidigast efter två år. Detta innebär att utlänningen inte heller kan få den sista delen av bidraget utbetalat förrän två år förflutit och tillståndet återkallats.

Observera att det kan komma att uppstå situationer där återkallelse av uppehållstillstånd kan aktualiseras av andra skäl än upphörd bosättning. Vid sådana förhållanden får det bedömas från fall till fall om beslut i ansökan om återvändningsbidrag kan meddelas, och tillståndet därefter återkallas på grund av upphörd bosättning, eller om ansökan om återvändningsbidrag bör avslås. Att avslå ansökan om återvändningsbidrag skulle t.ex. kunna bli aktuellt om det framstår som uppenbart att utlänningen fått sitt uppehållstillstånd genom att lämna oriktiga uppgifter. Om det är fråga om en sådan situation, dvs. där den lagliga vistelsen uteslutande beror på bedrägligt beteende från den sökandes sida, kan det framstå som stötande att denne får del av återvändningsbidraget. Ansökan om återvändningsbidrag bör då inte beviljas.

8 Information till andra myndigheter

Återvändningsbidrag kan anses ingå i verksamhet för kontroll över utlänningar och därmed gäller sekretess för uppgift om en enskilds personliga förhållanden i sådana ärenden enligt 37 kap. 1 § första stycket offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL. Beträffande beslut i ärenden gäller sådan sekretess endast för uppgifter i beslutsmotiveringen. Detta framgår av tredje stycket samma bestämmelse. Sekretess enligt 21 kap. 5 § OSL bör normalt inte vara aktuell i fråga om frivillig återvandring. Utgångspunkten är därmed att Migrationsverkets beslut att bevilja återvändningsbidrag eller att betala ut sådant bidrag inte är en sekretessbelagd uppgift, vilket bl.a. innebär att andra myndigheter har rätt att på begäran få del av uppgiften enligt 6 kap. 5 § OSL.

För att Migrationsverket på eget initiativ ska få lämna ut uppgift om beslutat eller beviljat återvändningsbidrag till en annan myndighet behöver det vara förenligt med de förvaltningsrättsliga principerna om legalitet, objektivitet och proportionalitet.¹³ Detta får normalt anses vara fallet. Därutöver behövs stöd för den databehandling som ett sådant utlämnande innebär.

I 13 § första stycket 2 utlänningsdatalagen (2016:27) anges att personuppgifter som behandlas enligt 11 och 12 §§ även får behandlas när det är nödvändigt för att tillhandahålla information till en annan myndighet eller en enskild, om uppgifterna lämnas med stöd av lag eller förordning. Utgångspunkten är således att det behövs författningsstöd för utlämnandet för att databehandlingen ska vara tillåten.¹⁴

Uppgift om beviljat eller utbetalt återvändningsbidrag ingår inte i någon av Migrationsverkets specifika uppgiftsskyldigheter.¹⁵ Denna uppgift kan dock i många fall lämnas till en annan myndighet med stöd av 2 § lagen (2024:307) om uppgiftsskyldighet för att motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen samt fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet (LUFFA). Förutsättningar för detta är att den mottagande aktören omfattas av bestämmelsen och att uppgiften behövs i dess författningsreglerade verksamhet för att säkerställa korrekta beslutsunderlag för att förebygga, förhindra, upptäcka eller utreda felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen.

De myndigheter och andra aktörer som nämns i 2 § LUFFA är, utöver Migrationsverket, Arbetsförmedlingen, Bolagsverket, CSN, E-hälsomyndigheten, Försäkringskassan, Inspektionen för vård och omsorg, Kronofogdemyndigheten, Pensionsmyndigheten, Skatteverket, en kommun eller en arbetslöshetskassa.

Eftersom det är fråga om uppgifter som inte är sekretessbelagda behöver någon intresseavvägning inte göras före utlämnandet (jfr prop. 2023/24:85 s. 89).

Uppgiftsskyldigheten i 2 § LUFFA gäller utbetalningar från välfärdssystemen av bidrag, ersättningar, pensioner och lån för personligt ändamål som beslutas enligt lag eller förordning och betalas ut till en enskild person (ekonomisk förmån) och sådana stöd, bidrag och ersättningar som beslutas enligt lag eller förordning och avser en enskild person, men betalas ut till eller tillgodoräknas någon annan än den enskilde (ekonomiskt stöd).

¹³ Jfr 5 § förvaltningslagen (2017:900).

¹⁴ I betänkandet Ökat informationsutbyte mellan myndigheter – Några anslutande frågor (SOU 2025:45) föreslås en ny bestämmelse som anger att en myndighet på eget initiativ får lämna icke-sekretessbelagda uppgifter till en annan myndighet. Bestämmelsen föreslås träda i kraft den 1 oktober 2026.

¹⁵ Eftersom uppgiften inte är sekretessbelagd kan den strängt taget inte heller lämnas med stöd av den sekretessbrytande regeln i 10 kap. 15 a OSL.

Migrationsverket kan således med stöd av 2 § LUFFA lämna uppgift om beviljat eller utbetalt återvandringsbidrag till bl.a. Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten om uppgiften behövs i deras respektive författningsreglerade verksamheter. Bestämmelsen ger emellertid inte stöd för att på eget initiativ lämna uppgifter till Skatteverkets folkbokföringsverksamhet.

Underrättelseskyldighet till Skatteverket enligt 32 c § folkbokföringslagen (1991:481) gäller om det kan antas att en uppgift i folkbokföringen om en person som är eller har varit folkbokförd är oriktig eller ofullständig. Inte heller denna bestämmelse ger således stöd för att på eget initiativ lämna uppgifter till Skatteverket redan vid beslut om att bevilja återvandringsbidrag eller vid den första utbetalningen. Den kan dock bli aktuell vid senare utbetalningar (jfr 12 § förordningen).

Återvandringsbidrag kan påverka rätten till andra ekonomiska förmåner. Om det finns anledning att anta att en ekonomisk förmån av en annan myndighet har beslutats, betalats ut eller tillgodoräknats felaktigt eller med ett för högt belopp, ska underrättelse om detta lämnas till den myndighet som har fattat beslutet. Detta framgår av 3 § lagen (2008:206) om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen.